

Polikliniklerde DAS Uygulamaları ve Sorunlar

Doç. Dr. Gülden ERSÖZ

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, MERSİN

e-posta: gerso@mersin.edu.tr

Hastaneye başvuran her hasta için standart korunma önlemlerinin alınması hem hasta hem de sağlık çalışanının güvenliği açısından şarttır. Poliklinik ortamında yoğun hasta talebi ve hızlı işleyiş bazı temel kuralların ihmal edilmesine veya gözden kaçmasına neden olabilmektedir. Eğer hastanın kan ve vücut sıvılarıyla temas söz konusu ise bariyer kullanılmalı, el hijyeni sağlanmalı, tıbbi atıklar ayrıştırılmalı ve kesici-delici alet atıkları delinmez kaplarda uzaklaştırılmalı, kullanılan malzeme ve ortam temizliği önceden düzenlenmeli ve aksaklıklara neden olmayacak şekilde malzeme temini sağlanmalıdır. Üroloji, kadın doğum, genel cerrahi, plastik cerrahi, ortopedi, göz, kulak burun boğaz gibi cerrahi branşların yanı sıra dermatoloji, nöroloji gibi dahili branşlarda da pek çok invaziv girişim yapılmaktadır. Ayrıca onkoloji, hematoloji gibi bazı poliklinikler içinde günlük tedavi üniteleri bulunmaktadır.

Aslında uygulanacak standartlar hastane genelinden farklı değildir. Bu nedenle ilk prensip yataklı servisler için kullanılan prosedürlerin burada da uygulanmasını sağlamak olmalıdır. Temizlik malzemesi, dezenfektan seçimi diğer ünitelerden farklı olmamalıdır. Önceden yazılmış prosedürlerin bilgilendirilmiş elemanlarca uygulanması ve uygulandığının düzenli olarak kontrol ve takibi esastır.

Poliklinik ortamında dezenfeksiyon yapılması gereken malzemeler; hasta kan ve vücut sıvılarıyla kontamine olma olasılığı olan ve mukozalara temas eden cihazlardır. Spekulumlar, ultrason problemleri, dil basacakları, otoskop, burun spekulumu, laringoskop, tonometre gibi pek çok alet sayılabilir.

Kullanılacak dezenfektan seçimi cihazın özelliklerine göre değişebilmesine karşın bu tür malzemenin orta veya yüksek düzey dezenfektanlarla temizliği şarttır. Hem ortam temizliği hem de malzeme temizliğinde tercih edilebilecek dezenfektanlar ve kullanımı:

Klor tablet kullanımı (1.5 g klor içeren tablet)

5.000 ppm Hasta çıkartılarıyla bulaşı olmuş yerler (kan, idrar vb.)	Su ile temizlik yapıldıktan sonra 1 L suya 3.5 tablet Kullanım süresi: 24 saat
500 ppm	3 L suya 1 tablet Kullanım süresi: 24 saat

Çamaşır suyu kullanımı

5.000 ppm Hasta çıkartılarıyla bulaşı olmuş yerler (kan, idrar vb.)	Su ile temizlik yapıldıktan sonra 1 L suya 100 cc Kullanım süresi: 24 saat
500 ppm	1 L suya 10 cc Kullanım süresi: 24 saat

Perasetik içerikli enzimatik kullanımı

Malzemelerin dekontaminasyonunda kullanılır.	5 L suya 1 paket (100 g) dezenfektan içerikli enzimatik eklenir ve çözülünceye kadar karıştırılır. Kullanım süresi: 24 saat
---	---

%2'lik gluteraldehid (yarı kritik alet dezenfektanı)

Acil kullanımı gereken cerrahi aletler ve cerrahi pansuman için kullanılan makaslar	Solüsyonda 20 dakika bekletilir. 7 günde bir stripe etkinliği kontrol edilir.
Otoskop, spekulumlar vb. aletler	Kullanım süresi: 14 gün Kullanım ömrü tamamlanan solüsyona her 1 L'ye 6 mL nötralizan solüsyon katılarak imha edilmelidir.

Hidrojen peroksit (Oxygenon) (yüksek düzey yüzey dezenfektanı)Sıkı temas izolasyonu uygulanan hastaların
evre temizliğinde kullanılır.

5 L suya 1 paket (50 g)

Kullanım süresi: 3 gün

Bronkoskop, laringoskop, endoskop ve kolonoskop için üretici firmanın önerilerinin yanı sıra her bölümde aynı standartların kullanılmasını sağlamak yapılan hataları azaltır ve malzeme temininde kolaylık sağlar. Malzemelerin dezenfeksiyonu için steril olmayan eldiven, önlük ve yüz koruyucu (cerrahi maske) giyilir. Kullanılan setin ayrılabilir parçaları ayrılır, her parça üzerindeki organik artıklar (kan, sekresyon gibi) uzaklaştırılmaya kadar ovarak veya fırçalanarak yıkanır. Dar lümenli parçaların içerisine basınçlı su ve fırça ile girilerek akan su altında yıkanır. Dezenfeksiyon öncesinde malzeme mutlaka kurulanır. Aletlerin üzerini tam kapatacak miktarda yüksek düzey alet dezenfektanı içine konulur ve lümeninden yüksek düzey dezenfektan geçirilir ve ağzı kapaklı kaplarda dezenfektan içinde en az 20 dakika bekletilir. Fleksibl olanların optik aksamlarının dezenfektana yatırılması veya silinmesi, üretici firma talimatına uygun olarak yapılmalıdır.

Srenin sonunda steril distile su ile durulanır ve lümenden steril distile su geçirilir. Aynı gün kullanılmayacak aletler için steril suyu takiben %70'lik alkolün geçirilmesi lümen iinin daha çabuk kurummasını ve sterilizasyonun devamını sağlar. Kutusuna yerleştirilir.

Gz polikliniğinde göze temas edecek tüm malzemenin kullanım öncesinde steril veya dezenfekte edilmesi gerekir. Steril veya dezenfekte edilen malzemeler saklanırken yeniden infekte olmasına karşı korunmalıdır. Sterilizasyon gereken aletler; göz spekulumu ve pansuman setleri.

Gz damlaları açıldığında üzerine açılma tarihi yazılmalı ve ağzı kapalı olarak saklanmalı, açıldıktan sonra maksimum bir ay saklanmalı, damla damlatılırken göze temas etmesinden kaçınılmalıdır.

Ortak kullanılan Goldmann lensi ve tonometre hastaya kullanıldıktan sonra %70'lik alkolle sprey vasıtasıyla dezenfekte edilmeli, steril spanla (pamukla) kurutulmalıdır veya kuruması için 1-2 dakika beklenmelidir.

Dezenfeksiyon için alkol tercih edilmesinin nedeni kolay uygulanabilir olması ve toksik olmamasıdır. %70 alkol şişesi ayda bir temizlenip yeniden doldurulmalıdır. Gün sonunda ise tüm cihazların aldehidli veya aldehidsiz dezenfektanla silinmesi yeterlidir.

Dezenfeksiyonunda problem yaratan ve dikkat edilmesi gereken noktalar řunlardır:

- Alet ve araçların öncelikle mekanik temizliği yapılmalı ve ayrılabilen parçaları ayrılmalıdır.
- Islak malzemeler, dezenfektan yoğunluğunu bozmaması açısından kurulandıktan sonra solüsyona konulmalıdır.

- Dezenfektan malzemenin üstünü tam örtecek şekilde konulmalıdır.
- Dezenfektanın etki süresi ve kullanım süresi bilinmelidir ve yazılı olarak kullanıcıların kolayca ulaşabilecekleri bir yerde bulunmalıdır.
- Dezenfektan önerilen oranda sulandırılmalıdır.
- Hazırlanan dezenfektanın üzerine dezenfektanın adı, sulandırma oranı, hazırlanma tarihi ve hazırlayanın ismi yazılmalıdır.
- Solüsyon üzerine ilave yapılmamalı, bittiğinde temiz bir kaba tekrar hazırlanmalıdır.
- Dezenfektanlar kapalı kap içerisinde saklanmalıdır.
- Kullanılan alet ve araçlar her hasta değişiminde yeniden dezenfekte edilmelidir.